

Cito Schaal Vorderingen Spellingvaardigheid (SVS) – groep 5

Samenstelling van de toets

De woorden van de SVS-2 zijn gegroepeerd in acht dictees die geleidelijk opklimmen in moeilijkheidsgraad. De woorden worden mondeling aangeboden en de leerling schrijft ze op. Om te voorkomen dat leerlingen fouten maken, omdat ze een woord verkeerd hebben verstaan, bijvoorbeeld *poort* in plaats van *boord*, worden de woorden in zinsverband aangeboden.

Voor de SVS-2 hadden we opnieuw genoeg opgaven om per afnamemoment twee dictees samen te stellen. Echter waar we bij de SVS-1 wel in slaagden, het maken van twee duidelijk in moeilijkheid verschillende dictees, lukte bij de SVS-2 niet. De verschillen in moeilijkheid tussen de twee dictees voor hetzelfde afnamemoment zijn steeds gering, zo gering zelfs dat de eerder genoemde voordelen nauwelijks meer opwegen tegen het praktische nadeel. Voor het basisonderwijs kunnen we daarom per afnamemoment volstaan met één dictee voor de hele groep.

Afnamemomenten

Voor het basisonderwijs gelden de volgende afnamemomenten.

Afnamemoment	Maand	Toets
medio groep 5	februari	(M5A of) M5B
eind groep 5	juni	(E5A of) E5B
medio groep 6	februari	(M6A of) M6B
eind groep 6	juni	(E6A of) E6B

Algemene aanwijzingen

Voor de beschrijving van de gang van zaken bij de verschillende afnamemomenten eerst nog een paar algemene aanwijzingen:

- Houdt u zich zo goed mogelijk aan de aanwijzingen voor de afname. Dit is vooral van belang in verband met de vergelijkbaarheid.
- Stelt u zich bij de afname wat afstandelijker op dan u gewend bent. U bent nu immers 'testleider'.
- Lees de instructie voor de afname enkele keren goed door, zodat de procedure u vertrouwd is.
- Schrijf de lijntjes voor de voorbeeldopgaven op het bord, voordat de leerlingen in de klas zijn.
- Plaats de leerlingen op zodanige wijze in de klas dat zij alleen kunnen werken en zo min mogelijk worden gestoord. Als een leerling probeert af te kijken, kunt u reageren met algemene opmerkingen in de trant van: *Je kunt het best zelf!*
- Als een leerling om hulp vraagt, moet u ervoor waken suggesties te doen in de richting van het goede antwoord. U kunt bijvoorbeeld neutraal reageren met: *Doe het maar zoals jij denkt dat het goed is.*
- Lees elke zin langzaam en duidelijk voor. Zeg daarna: *Schrijf op ...*(het betreffende woord).
- Spreek bij het dicteren de woorden niet overdreven correct uit. Zo wordt in het woord 'beestje' de /t/ in het dagelijks taalgebruik niet uitgesproken. Doet u dit bij het dicteren dus ook niet.

Afnamematerialen

De antwoordbladen van Cito SVS en SWW zijn te vinden op <documenten op server02><orthotheek>.

Instructie bij de afname

Medio groep 5

Op basis van het gemiddelde niveau dat uw leerlingen eind groep 4 hebben behaald, kiest u voor de hele groep dictee M5A of M5B. Was het niveau D of E, dan neemt u dictee M5A af. Bij een hoger niveau neemt u dictee M5B af.

Indien er geen (gemiddeld) niveau van eind groep 4 beschikbaar is, maakt u op basis van uw eigen oordeel een keuze uit dictee M5A of M5B.

Bij de afname van het dictee laat u de leerlingen de woorden op het antwoordenblad schrijven.

Voordat u de antwoordbladen uitdeelt, vertelt u in het kort wat er gaat gebeuren.

Om de zaak overzichtelijk te houden gaan we bij de onderstaande tekst er vanuit dat u de leerlingen in een opgavenboekje laat werken. Indien u de leerlingen de woorden op een antwoordenblad laat schrijven, kunt u de tekst hierop aanpassen.

Jullie krijgen een boekje. In dat boekje gaan we werken.

Ik deel de boekjes uit, maar je mag het nog niet opendoen. Laat het gewoon nog maar even liggen. Ik ga zo dadelijk vertellen wat we precies gaan doen.

U deelt de boekjes uit en laat de leerlingen hun naam en groepsaanduiding op de voorkant schrijven. Dan begint u met de instructie.

Kijk nu in het boekje. De eerste bladzijde gaan we samen maken. We beginnen met het eerste voorbeeld. Ik lees een zin voor en je schrijft alleen het woord op dat ik daarna nog een keer apart zeg. Luister goed. Zondag gaan we misschien naar de speeltuin. Schrijf het woord 'speeltuin' op de eerste regel. Kijk zo.

U doet het voor op het bord. Maak daarbij gebruik van de lettervorm waarmee de leerlingen in de klas vertrouwd zijn.

Schrijven jullie het ook maar op ... speeltuin.

Controleer ondertussen of iedereen het woord op de juiste plaats geschreven heeft.

Goed zo, dan gaan we naar voorbeeld 2.

Ik lees weer een zin voor en je schrijft het woord op dat ik nog een keer apart zeg.

Er staan vier paarden in de wei. Schrijf op ...paarden.

U doet het tegelijk met de kinderen op het bord. Daarna vervolgt u:

Als je per ongeluk een fout gemaakt hebt en je wilt die fout verbeteren, dan kan dat. Ik zal het voordoen op het bord. Je hebt in plaats van 'paarden' bijvoorbeeld 'paaden' opgeschreven. Als je ziet dat je het fout hebt gedaan, dan zet je een streep door 'paaden' en schrijf je ernaast wat het wel moet zijn. Heeft iedereen dat begrepen? Ja? Dan gaan we naar het volgende woord.

Indien de hierboven beschreven wijze om fouten te corrigeren afwijkt van wat in uw groep gebruikelijk is, kunt u uiteraard uw eigen correctieprocedure aanhouden.

We gaan nu naar voorbeeld 3.

Sander smeerde boter op zijn brood. Schrijf op ...boter.

Wacht tot iedereen klaar is.

Heeft iedereen het woord opgeschreven? Dan schrijf ik het nu op het bord. Je kunt dan zien of je het goed gedaan hebt.

U schrijft het woord 'boter' op het bord.

Als je het niet goed hebt, mag je het verbeteren. Je zet dan een streep door het woord en je zet daarnaast wat het wel moet zijn.

Tot slot controleert u nog even of alle leerlingen het goed begrepen hebben.

Zo, dat waren de voorbeelden. Die hebben we samen gedaan. Nu doe ik het niet meer voor op het bord. Op de volgende bladzijde zien jullie een heleboel regels onder elkaar staan. Ik lees telkens een zin voor en dan moeten jullie het woord opschrijven dat ik nog een keer apart zeg. Heeft iedereen dat begrepen? Ja? Goed, van nu af aan mogen jullie niets meer zeggen en alleen maar heel goed naar mij luisteren. Dan komt nu het eerste woord.

Bij de toetsafname leest u steeds eerst een zin voor. Daarna spreekt u het op te schrijven woord één keer uit. Een rustige en goed gearticuleerde uitspraak is daarbij van belang, zonder dat u daarbij overdrijft. De toetsafname is niet aan tijd gebonden. Het dictee wordt doorgewerkt in een tempo dat bij de groep past. Gezien de omvang van ieder dictee is het raadzaam de afname te onderbreken voor een pauze van minimaal een kwartier. In de dictees hebben we het pauzemoment aangegeven.

Eind groep 5

Op basis van het gemiddelde niveau dat uw leerlingen medio groep 5 behaalden, kiest u dictee E5A of E5B. Was het niveau D of E, dan neemt u dictee E5A af; was het niveau C, B of A, dan kiest u dictee E5B.

De instructie en afname verloopt verder hetzelfde als bij medio groep 5.

Bepalen van de score

U kijkt van alle leerlingen het dictee na en zet een streep door ieder fout geschreven woord. Overgeslagen woorden worden fout gerekend. Omdat het bij de SVS om de juiste spelling van de woorden gaat, doet de netheid waarmee de woorden geschreven zijn deze keer niet ter zake. Ook verkeerd gevormde letters doen er hier niet toe, tenzij er daardoor een andere letter ontstaat. Schrijft een leerling 'børg' in plaats 'berg', dan rekent u dit goed, maar 'dril' in plaats van 'bril' rekent u fout. De toetsscore bepaalt u door het aantal woorden op te tellen dat de leerling correct geschreven heeft. Deze score noteert u rechts bovenaan op het antwoordblad.

Niveau

Interpretatie van de toetsscores is eigenlijk pas goed mogelijk als u een maatstaf hebt. Zo'n maatstaf is te construeren door vast te stellen wat andere, vergelijkbare leerlingen voor scores hebben. Daarom hebben we de dictees afgenomen bij een landelijke steekproef van leerlingen op de momenten medio groep 5, eind groep 5, medio groep 6 en eind groep 6. Deze groep -in het vervolg spreken we van de vergelijkingsgroep- hebben we op basis van de behaalde toetsscores in vijf niveaugroepen verdeeld:

Niveau A: goed tot zeer goed ($\pm$ 25% hoogst scorende leerlingen)

Niveau B: ruim voldoende tot goed ($\pm$ 25% iets boven het gemiddelde scorende leerlingen)

Niveau C: matig tot ruim voldoende ($\pm 25\%$ iets onder het gemiddelde scorende leerlingen)
Niveau D: zwak tot matig ($\pm 15\%$ ruim onder het gemiddelde scorende leerlingen)
Niveau E: zeer zwak tot zwak ($\pm 10\%$ laagst scorende leerlingen)

Berekening vindt plaats middels het computerprogramma 'Esis B.'